

2012 (v)

Nooit gedacht dat een grootmoeder tot de verbeelding van zo velen kon spreken! Maar in september verscheen op YouTube een filmpje waarin Elisabeth Warren in twee minuten fel uiteenzette waaraan het in Amerika schort, en het was meteen een hit.

"Niemand in dit land is op eigen kracht rijk geworden, niemand." Dat zei Warren (62, Democraat), in een klassiek Amerikaans campagnedecor: een huiskamer gevuld met welwillend luisterende kiezers in poloshirts en zomerjurken. "Heb je ergens een fabriek gebouwd? Mooi. Maar laten we duidelijk zijn. Je hebt je goederen op de markt kunnen brengen dankzij de wegen waarvoor wij allemaal betaald hebben. Je was veilig in je fabriek dankzij de politie en de brandweer die betaald zijn door ons allemaal... Heb je een groot succes gemaakt van je fabriek? God zegene je en hou er een flink stuk van voor jezelf. Maar het sociale contract is dat je daarvan ook een deel gebruikt om mee te betalen voor de opleiding van jongens en meisjes die straks klaarstaan." Kortom, wie goed verdient, moet ook goed belasting betalen.

Bij de Republikeinen wordt zo'n taal meteen afgedaan als klassenstrijd. Democraten smullen er dan weer van. Na drie jaar Obama zijn ze danig teurgesteld in wat hun president bereikt heeft. Maar hier was eindelijk weer eens iemand die ze enthousiast wist te maken, met klare taal over de economie, over de groeiende ongelijkheid en over de onrechtvaardigheid dat financiële instellingen die de crisis veroorzaakt hebben, gered worden, terwijl de middenklasse mag dokken. Dat zijn niet alleen economische kwesties, zegt Warren, dat zijn morele kwesties.

Warren voert campagne voor de Senaatszetel in Massachusetts – een ideologisch beladen mandaat, dat tot 2009 bekleed werd door de leeuw van de Amerikaanse Senaat, Ted Kennedy, maar na diens dood verloren ging voor de Democraten. Warren maakte naam als professor faillissementsrecht, toen ze ging verkondigen dat het grootste probleem van veel Amerikaanse gezinnen was dat hen de ribben uit het lijf werden gehaald door de beunhazen van de financiële industrie. "Het is in Amerika onmogelijk om een toaster te kopen die 1 op 5 kansen geeft om in vlammen uit te slaan en je huis af te branden. Maar het is wel mogelijk om hier een huis te financieren met een hypothecaire lening die dezelfde 1 op 5 kansen heeft om je gezin op straat te zetten."

Ze werd de drijvende kracht achter de oprichting van een agentschap voor bescherming van consumenten in financiële aangelegenheden, dat kredietkaarten en bankleningen reguleert zoals dat al lang gebeurt met toasters en dieetpillen. Ze ontpopte zich daarbij tot de gesel van 'Wall Street'. En nu is ze de heldin van progressief Amerika, in een tijd dat progressief daar nog maar weinig helden heeft.

Heldinnen? In oktober vorig jaar leken ze ook al in Scandinavië, met de toekenning van hun Nobelprijs voor de Vrede aan drie vrouwen, te suggereren dat feminisering de uitweg is voor de toestand in de wereld. Ook de andere politici die, naast Warren, 2012 interessant gaan maken, zijn vrouwen. Te beginnen met Hillary Clinton.

Hebt u het ook gezien? Ze heeft tegenwoordig lang haar. Niet uitgegroeid haar, haar dat nodig weer eens naar de kapper moet, maar waarvoor de draagster geen tijd heeft omdat ze te druk is met Syrië, internetvrijheid en de Russische verkiezingen. Nee, Bewust Lang Haar. Lange, gouden lokken die ver over haar schouders hangen. Of die ze in een kittige, verende paardenstaart draagt. Jarenlang had ze een vastgelijmde korte kap op haar hoofd, of droeg ze het als een huismoeder in een Amerikaanse soap (golvend op schouderlengte). Maar nu is het lang. Echt lang. Daarmee breekt ze alle regels die in de Westerse haarcultuur gelden voor vrouwen boven de 50. Die dienen hun haar af te knippen in een korte, pittige robbedoes. Een soort borsteltje bovenop hun hoofd.

Hillary heeft, na drie zware jaren als minister van Buitenlandse Zaken, in eigen land nog niets van haar glans verloren. Obama moet haar tot zijn running mate in de verkiezingen maken. Het vooruitzicht van vice-president Hillary zou Obama's kansen op herverkiezing flink vergroten. Meer nog dan Warren, kan Clinton de uitgebluste Democraten oppeppen en naar de stembus krijgen.

In Europa gaat Angela Merkel ook dit jaar domineren. De politieke megatrend van 2011 was: doorzetten – volgens sommigen doomodderen. Doorzetten of -modderen, het is in elk geval uit met de Politiek van de Grote Gebaren. Wie na de klimaatconferenties van Kopenhagen en Durban, na de (half)jaarlijkse G20's en de haast maandelijkse Europese toppen nog finale grote beslissingen belooft aan te kondigen, die krijgt de ontgoocheling die hij verdient. De redding van de wereld kan alleen nog maar komen van een banale, volslagen glansloze en symbolisch niet meer oplaadbare kwaliteit: volharding.

Politieke zegebulletins, vooruitgang van het verstand zullen er net zo uitzien als het laatste Europees Verdrag, de hervorming van de Amerikaanse gezondheidszorg of een Belgisch regeerakkoord: bastaarden geboren uit 1000 vernederingen en compromissen. Geen kreten van victorie meer, geen politicus die zich nog zal willen laten roemen als redder. De politiek ziet er voortaan uit als (m) Herman Van Rompuy en (v) Catherine Ashton, Europa's 'minister van Buitenlandse Zaken': muisgrijs gezicht, muisgrijze persoonlijkheid. (Misschien wel een goed teken.)

Ashton mag dan de modderfiguur van Europa zijn, Merkel is de meesterlijke doorzetter. Zij heeft zich op elke Europese top doorgezet. Altijd weer, altijd opnieuw. Zo indrukwekkend heeft ze zich telkenmale doorgezet, dat de Crisis er bij elke top opnieuw wil bij zijn, om mee te maken hoe zij zich nogmaals doorzet. Zij is een winnaar. Een winnaar die zich keer op keer weet door te zetten in Brussel. Tot de euro foetsie is, en Steinbrück (de socialistische oppositieleider) haar opvolger in Duitsland. Want de vraag is niet alleen of het haar lukt de eurolanden en de Europese Unie bijeen te houden. Daarvoor moet ze eerst haar wankelende regering bijeenhouden. Ze moet haar eigen achterban aan zich blijven binden, zonder de Grieken, de Italianen, de Spanjaarden en de Fransen te verliezen – de Britten, tot daaraan toe.

Ten slotte: cruciale speler in Frankrijk, en daarmee in het hele Europese spel, wordt Marine Le Pen, leider van het extreemrechtse Front National. Haar populariteit groeit gestaag in de peilingen. Ze maakt zelfs kans om, net zoals haar vader in 2002, over drie maanden door te dringen tot de tweede ronde van de presidentsverkiezingen. Al is de kans klein dat ze vervolgens ook president wordt. Toch zal dat de invloed van haar nationalistische en anti-Europese ideeën scherp doen toenemen.

Vier v-politici - twee door de wol geveerde wereldspelers, twee populistische - maar waar blijft de Vlaamse vrouw van 2012? Niemand? Toch! In het COV. Of beter: in het coV. Alleen nog een halve naamsverandering, dan het jaar in. Good luck, Marianne Coopvrouw!

Gilberte De Swert